

Lepidopterologische mededeelingen over 1939-'45

door

C. DOETS

Sedert mijn laatste Lepidopterologische mededeelingen over 1935-'38 (E.B. 231, 1 Jan. 1940) heb ik geen systematisch overzicht gegeven van bijzondere vangsten in het Gooi en omstreken en elders. Wel zijn op de vergaderingen van de N.E.V. veel nieuwe soorten getoond door den heer B e n t i n c k en is in het Natuurhistorisch Maandblad jrg. 32 nos. 7 en 8 door den heer V á r i en mij een lijst gegeven van nieuwe soorten ontdekt in 1942.

Nog altijd is de tijd niet daar om een overzicht te geven van de soorten *Lepidoptera* die in 't Gooi en omgeving voorkomen, want de lichtvangst, waardoor zeer veel soorten ontdekt kunnen worden, is hier nog maar weinig toegepast en tijdens den oorlog en ook daarna nog niet mogelijk geweest. Begin Mei 1940 heb ik het nog gewaagd er met mijn lamp op uit te trekken doch den 7en Mei werd ik met lamp en al opgebracht. Hoewel men mij weer spoedig vrij liet, was het vangen met de lamp toch afgeloopen.

Ook de vangst op smeer is in de laatste jaren door gebrek aan stroop en elektrische zaklantaarns en ook door het vroege uur waarop men binnen moest zijn, al niet goed meer mogelijk geweest.

Doch niettegenstaande al deze hinderpalen zijn er toch veel bijzonderheden te melden en hebben zich veel nieuwe soorten aan de lijst van Nederlandsche *Microlepidoptera* toegevoegd, zooals uit deze aantekeningen zal blijken.

Crambus paludellus Hb. Zeer veel op licht in Juli 1939; moerassen van Kortenhoef.

Crambus deliellus Hb. Tamelijk veel in Sept. 1939 op licht op de heide van Hoorneboeg bij Hilversum. De laatst verschijnende soort van het geslacht. Schijnt alleen 's avonds en 's nachts te vliegen.

Crambus julgidellus Hb. Niet algemeen op hei bij Hoorneboeg; vliegt ook overdag.

Crambus silvellus Hb. Slechts één ex. 31-8-'39 op licht, moeras Kortenhoef.

Platytes alpinellus Hb. 5-8-1939 één ex. op licht te Hilversum.

Chilo cicatricellus Hb. 3 exx. in Juli 1939 op licht in de moerassen te Kortenhoef. Er zijn nog slechts eenige exx. van deze soort in Nederland gevangen, hoewel ze hier niet zeldzaam schijnt te zijn. De rups vond ik eenige malen in Juni in *Scirpus lacustris* L., maar de kweek, die zeer moeilijk is, gelukte nog niet. Komt voor in Midden-Europa (ook West-Frankrijk) en Rusland. M e y r i c k meldt voor Engeland slechts één zeer oude, twijfelachtige vangst.

Homoeosoma cretacella Rössler. De korte, bruine rups in Augustus in bloemhoofdjes van *Senecio*-soorten te Bussum, Holl. Rading en Lage Vuursche. Imago's in Mei.

Hyphantidium terebellum Zk. De geel-witte rups met bruinen kop en stippen, in April in bijna geheel vergane kegels van *Picea excelsa* Link (abies Karsten) op verschillende plaatsen om Hilversum. Kweek zeer eenvoudig. In 1941 nieuw voor de Ned. fauna (Zie Verslag Wintervergadering N.E.V. '42 pag. XXIV).

Rhodophaea suavella Zk. 1 ex. op licht 8-7-1939 te Hilversum.

Salebria adelphella F. 1 ex. e.l. op 19-5-'42 te Hilversum. Rups in September op *Salix alba* L.

Pionea verbascalis Schiff. 1 ex. op 25-7-'44 te Hilversum.

Pterophorus lienigianus Z. De harige rupsen maken vensters aan de

onderzijde van de bladeren van *Artemisia vulgaris* L. op verschillende plaatsen om Hilversum. Ook te Rhenen is de soort zeer algemeen. Kweek gemakkelijk. Imago's in Juli.

Stenoptilia bipunctidactyla Hw. Rupsen veelvuldig in bloemhoofdjes van *Succisa pratensis* Moench. langs het Tienhovensch Kanaal te Holl. Rading. De rupsen zijn zeer moeilijk te vinden in de bloemhoofdjes. De beste manier ze te kweken is de hoofdjes in een open kist te bewaren. Na eenigen tijd kruipen de rupsen naar boven en verpoppen tegen den wand van de kist. Imago's in Sept. 1 ex. gevangen op 30-5-'44 te Kortenhoef. Tweede overwinterende generatie?

Stenoptilia pneumonanthus Schleich. Motten in Mei en Aug. op drasige heide bij Annahoeve.

Acalla aspersana Hb. Rupsen zeer algemeen op *Filipendula ulmaria* Maxim (*Ulmaria palustris* Moench.) in het Binnenveld te Wageningen in Mei. Imago's in Juli.

Acalla contaminana Hb. De rups komt hier te Hilversum en te Laren veel voor op *Amelanchier* Med. Imago's in Aug.-Sept. in alle bekende vormen. Aan *Crataegus* L., die meestal als voedselplant wordt opgegeven, vond ik haar nooit.

Conchylis mussehliana Tr. Op 24-5-1943 één ♀ en op 1-6-1944 één ♂ in het Binnenveld bij Wageningen. Een in geheel Europa, ook Engeland, bekende soort. Nieuw voor de Ned. Fauna.

Olethreutes nebulosana Zett. Na het eerst Ned. ex. op 30-5-'37 te Holl. Rading (zie E.B. No. 231) nog 2 exx. van deze zeldzame soort, n.l. 29-5-'42 te Zegveld en 27-5-'44 te Kortenhoef. Tevens 1 ex. 8-6-'40 gekweekt uit rups gevonden op *Veronica chamaedrys* L. te Holl. Rading. Tusschen de zwart-bruine, zeer levendige rups en die van de algemeene *Ol. lacunana* Dup., heb ik nog geen verschil kunnen vaststellen.

Semasia pupillana Cl. Dit overigens zeer zeldzame dier, waarvan de rups in wortels van *Artemisia absinthium* L. leeft, vloog bij tientallen in de tweede helft van Juni '45 te Hilversum, op een plek waar deze plant groeit.

Grapholitha roseticolana Z. In Juni '39 en '40 veel om een heg van *Rosa rugosa* Thunbrg. in de Surinamelaan te Hilversum. De rose rups met licht bruinen kop en schild in Sept. in de bottels.

Ancylis praludana Barrett. De eerste 2 Ned. exx. op 3-6-'41 in de moerassen te Zegveld, op 18-5-'44 in de zelfde moerassen nog een dozijn exx. en een paar dagen later te Kortenhoef nog twee. Was hiervoor slechts bekend in Engeland, waar ze lokaal in moerassen voorkomt. Men vermoedt, dat de rups op *Lathyrus paluster* L. leeft, maar zekerheid hieromtrent heeft men nog niet. Nieuw voor Ned. fauna (zie Verslag W.verg. N.E.V. '42 pag. XXIV).

Ancylis inornatana H.S. Vliegt in Mei en Juli veelvuldig om *Salix repens* L. te Holl. Rading langs het Tienhovenskanaal en te Hilversum bij Waschmeer Annahoeve.

Lipoptycha saturnana Gn. 2 ♀♀ op 4-6 en 6-6-'42 te Huizen N.H. gekweekt uit wortels van *Tanacetum vulgare* L. Komt in geheel Europa voor, ook in Engeland. Nieuw voor Ned. fauna (zie Natuurh. Maandbl. jrg. 32, Nos 7 en 8 en Verslag W.verg. N.E.V. '43, pag. XV).

Plutella porrectella L. Vloog in het begin van Mei '45 bij tientallen om één enkele plant van *Hesperis matronalis* L. in een plantsoen te Hilversum. De licht groene rupsjes, die in Juni en weder in Aug.—Sept. te vinden zijn, leven aan de onderzijde van de bladeren en maken vensters hierin. Ze verpoppen in een grof-mazigen cocon, evenals de *Acrolepia* species.

Gelechia supeliella Wlsghem. Op 2-7-'41 één ♂ te Blaricum op een boomstam. Tot nu toe zijn slechts een paar exx. van dit dier in Ned.

gevangen. Komt lokaal, hoewel soms in tamelijk grooten getale, voor in Duitschland en Engeland. De rups leeft op *Rumex acetosella* L.

Gelechia lentiginosella Z. Rupsen algemeen, maar moeilijk te vinden, in opgerolde blaadjes van *Genista pilosa* L. op de Hoorneboegsche hei bij Hilversum. Imago's in Aug. In 1941 voor 't eerst gekweekt. Komt in geheel Europa voor, ook in Engeland. Nieuw voor Ned. fauna (zie Verslag W.verg. '42 en '43).

Xystophora lutulentella Z. Op 6-6-'39 te Holl. Rading 1 ex. (zie Verslag W.verg. '40). Komt in geheel Europa voor, ook in Engeland. Rups vanaf Sept. in wortels van *Filipendula ulmaria* Maxim. (*Ulmaria palustris* Moench.) Het is tot nu toe bij dit eene ex., dat zich in de verzameling van den heer B e n t i n c k bevindt, gebleven. Nieuw voor Ned. fauna.

Xystophora palustrella Dgl. Op 13-7-'39 één zeer afgevlogen ex. te Holl. Rading op licht. Hiervoor slechts in Friesland (*Albarda*) en bij Amsterdam (*Diakonoff*) gevangen. Komt voor in Engeland, Noord-Duitschland en Nederland. Rups volgens M e y r i c k op *Rumex crispus* L. en waarschijnlijk ook op andere *Rumex*-soorten. Hij geeft echter niet aan in welk deel van de plant de rups leeft.

Xystophora morosa Mühl. Op 26-6-'39 te Holl. Rading de eerste 2 Ned. exx. en in '40 nog eenige exx. op de zelfde plaats. (zie Verslag W.verg. N.E.V. '40). Komt voor in Centraal Europa, West Frankrijk en Engeland. De roode rups vond ik meermalen in den stengeltop van *Lysimachia vulgaris* L. te Holl. Rading en ook te Kortenhoef. De kweek is echter zeer moeilijk en tot nu toe nog niet gelukt. Nieuw voor Ned. fauna.

Anacamptis albipalpella H. S. Rups zeer algemeen op de heide om Hilversum, vooral bij 't Bluk. Leeft tusschen topblaadjes van *Genista angelica* L. en vreet het bladgroen weg, waardoor de blaadjes bijna wit worden en zodoende licht in 't oog vallen. In Mei-Juni, imago's in Juli.

Anacamptis sarothamnella Z. 3 exx. op 21-7-'38, 6-7-'40 en 21-7-'42 te Hilversum uit brem geklopt. Schijnt beperkt te zijn tot Centraal Europa en Zwitserland, maar valt door haar kleinheid weinig op. Rups volgens Z e l l e r tusschen topblaadjes van jonge bremplanten (zie Verslag W.verg. '40). Nieuw voor Ned. fauna.

Brachmia rufescens Hw. De zeer mooi geteekende en zeer vlugge rupsen langs het Kortenhoef- en Tienhovensch Kanaal in het tot een cylinder gesponnen middengedeelte van een blad van *Agropyron repens* P.B. (*Triticum repens* L.). Deze cylinder wordt later doorschijnend, daar de rups het bladgroen wegvreet en hierdoor vallen de mijnen spoedig in 't oog. De rups houdt zich altijd in het groene gedeelte van den cylinder op en wanneer men hier voorzichtig in knijpt, en den cylinder tegen het licht houdt, kan men de rups in het lichte gedeelte zien vluchten. Rupsen in April, imago's in Juni.

Brachmia dimidiella Schiff. Zeer algemeen op de heide om Hilversum in Juli, zoowel de type met de gele grondkleur als de donkere vorm *costiguttella* Z.

Nothris marginella F. Op 15-7-'45 één afgevlogen ex. te Hilversum. Dit is wel een bijzondere vangst, want de voedselplant, *Juniperus communis* L., groeit hier bij Hilversum in het wild slechts in een paar armoedige exemplaatjes en zeker wel 4 K.M. verwijderd van de plaats, waar ik dit ex. ving. De mogelijkheid blijft bestaan van gekweekte *Juniperus* in tuinen, hoewel ik er nog nooit een heb ontdekt.

Atremaea lonchoptera Stdgr. Slechts één ♀ op 20-7-'39 te Kortenhoef op licht. Een zeer zeldzaam dier! Tusschen 1848 en 1852 door G r a s l i n ontdekt. Hij vond de rupsen of poppen in den stengel van *Typha* spec. in de Vendée. Vele jaren later werd het dier ook in Polen en in

Oostenrijk gevonden, steeds in moerassen. Tot nu toe heeft het zoeken naar de rups op *Typha* te Kortenhoef niet het minste resultaat opgeleverd. Hopelijk zal de lichtvangst in de eerstkomende jaren een en ander over dit zeldzame dier onthullen. Het eenige Ned. ex. bevindt zich in de coll. B e n t i n c k (zie Verslag W.verg. '40). Nieuw voor Ned. fauna.

Psecadia funerella F. In Sept. de rupsen, eerst in een licht spinsel, later vrij levend aan de onderzijde van de bladeren van *Symphytum officinale* L., waarin ze vensters maken. Kortenhoef. Imago's in April.

Depressaria flavella Hb. In Juli Binnenveld te Wageningen. De zwarte rups in Mei op *Centaurea jacea* L.

Schreckensteiniella festaliella Hb. De rups leeft in Mei-Juni aan den bovenkant van de bladeren van *Rubus Vitis-idaea* L. en is door haar kleur bijna niet van het blad te onderscheiden. Ze zijn meestal te vinden op de bovenste, in den regel nog niet ontplooiden bladeren, welke ze op een in 't oog vallende manier skeletteeren. Imago's in Juli. In het Spanderswoud niet zeldzaam. 1 afgevlogen ex. op 19-5-'44 te Kortenhoef.

Epermenia illigerella Hb. 2 exx. 15-6 en 24-6-'44 in 't moeras te Kortenhoef.

Coleophora lutipennella Z. en *Coleophora flavipennella* H.S. (zie Verslag W. verg. '43 en Natuurh. Maandbl. jrg. 32, Nos 7 en 8). Deze soort, die wij altijd voor *lutipennella* hebben gehouden, moet *flavipennella* heeten, zoodat *lutipennella* nu nieuw is voor de Ned. fauna. Zij is veel zeldzamer dan *flavipennella*, terwijl de v.vl. veel grover beschud is, de pop donkerder en de zak lichter is.

Coleophora prunifoliae Doets. Van deze nieuwe soort, beschreven in Zeitschrift der Wiener ent. Gesellschaft, jrg. 29 (1944), pag. 103—104, die vermoedelijk uitsluitend op *Prunus*-soorten leeft en zeer veel overeenkomst vertoont met *serratella* L. (= *nigricella* Stph.), kweekte ik nog eenige exx. waarvan de rups op *Prunus cerasus* L. te Kortenhoef werd gevonden.

Coleophora potentillae Elisha. Een soort, die hiervoor slechts in Engeland en in Scandinavië was gevonden. In Mei '43 voor 't eerst gekweekt. De zakken zijn in Oct. bij tientallen te vinden aan de onderzijde van braambladeren, langs de wetering, die van Holl. Rading naar het Tienhovensch Kanaal loopt. De zak lijkt op dien van *paripennella* Z., maar het uiteinde is naar beneden gebogen, dus tegen het blad, terwijl het bij laatstgenoemde naar boven is gebogen. Ook bij Hilversum en Amersfoort waargenomen. Te Holl. Rading ook op *Potentilla erecta* Rauschel. (= *tormentilla* Neck.) gevonden. Nieuw voor Ned. fauna.

Coleophora ahenella Hein. In Juni '40 één ♂ bij Amersfoort en in Oct. 1943 de zakken op *Frangula alnus* Mill. (= *Rhamnus frangula* L.) aldaar. Zakken ook te Holl. Rading gevonden. Vroeger alleen bekend in Engeland en Duitsland, maar nu ook in Frankrijk en Scandinavië; zal wel in geheel Europa te vinden zijn. Als voedselplanten worden nog opgegeven: *Rubus*, *Cornus*, *Tilia*, *Prunus*, *Viburnum* en *Lonicera*. Nieuw voor Ned. fauna.

Coleophora clypeiferella Hofm. Vliegt in Juli om *Chenopodium album* L. Te Hilversum niet zeldzaam. De zakken van deze soort, *sternipennella* Zett. (= *flavaginella* Z.) en *pallorella* Ben. schijnen zeer veel overeenkomst te hebben, want uit de zakken gevonden op *Chenopodium*, die op 't gezicht niet verschillen, kweekte ik deze 3 soorten. Om het verschil tusschen de zakken van deze soorten vast te stellen, is men verplicht elke rups apart te kweken, hetgeen zeer bewerkelijk is.

Coleophora serenella Z. Na het eerste Ned. ex. (zie E.B. No. 231) nog eenige exx. te Hilversum en 1 te Holl. Rading. Rups nog niet gevonden.

Coleophora anatipennella Hb. en *albidella* H.S. Snellen heeft deze 2

soorten verwisseld. De beschrijving van *anatipennella* past op *albidella* en omgekeerd. Dat De Graaf *anatipennella* vond op kerseboomen en Albar da op pereboomen, klopt dus volkomen (zie Snellen pag. 842). *Anatipennella* leeft op Prunus, Pirus en Crataegus en heeft duidelijk donker geringde sprietten en *albidella* schijnt wel uitsluitend op Salix (lieft op aurita L. en caprea L.) te leven. Om Hilversum is *anatipennella* zeldzaam en *albidella* tamelijk algemeen.

Coleophora hemerobiella Sc. Tamelijk algemeen om Hilversum in Juli. Rups in Mei op Crataegus.

Coleophora inulifolia Ben. Rups zeer algemeen te Zegveld, 's Graveland, Kortenhoef en Ankeveen op Eupatorium cannabinum L. In '42 voor 't eerst gekweekt. Imago's van deze soort en *trogloodytella* Dup. gelijken zeer veel op elkaar, maar de genitaliën verschillen duidelijk (zie Natuurh. Maandbl. jrg. 32, Nos. 7 en 8 en Verslag W. verg. N.E.V. '43). Nieuw voor Ned. fauna.

Coleophora glaucicolella Wood. Het genitaliënonderzoek heeft uitgezeten, dat behalve *caespititiella* Z., hier in 't land nog eenige *Coleophora*-soorten op Juncus leven. Een van deze nieuw-ontdekte soorten is *glaucicolella*, die overal zeer algemeen is. Uiterlijk is zij precies gelijk aan *caespititiella*, maar de genitaliën verschillen duidelijk; ook verschijnt zij iets later, (zie Natuurh. Maandbl. jg. 32, Nos. 7—8). Nieuw voor Ned. fauna.

Coleophora agrammella Wood. Ook een van de Juncus-soorten. De heer V á r i ontdekte de soort in 1941. Op 23-6-'42 te Hilversum 2 exx. en op 26-5-'43 nog één te Kortenhoef. Is in de omgeving van Hilversum zeldzaam.

Coleophora artimiscolella Brd. Rupsen in de bloemhoofdjes van Artemisia vulgaris L. Algemeen om Hilversum. Kweek nog niet gelukt. Zakken gemaakt van bloemhoofdjes en daarvan niet te onderscheiden. Om de rups te bemachtigen is het beste het klopsel van de plant op een tafel uit te spreiden en dan rustig te wachten tot de zakken gaan bewegen.

Coleophora annulatella Tengstr. Vroeger voor een synoniem van *laripennella* Zett. gehouden. Blijkt echter een goede soort te zijn. Verschijnt het laatst van alle op Chenopodium levende soorten, eind Juli, begin Aug.

P i e r c e geeft haar op voor Engeland en volgens B e n a n d e r komt zij op verschillende plaatsen in Zweden voor. Op 7-8 en 8-8-'42 drie exx. te Hilversum. Nieuw voor Ned. fauna.

Coleophora pallorella Ben. Om Hilversum overal waar Chenopodium groeit zeer algemeen (zie hierboven bij *clypeiferella*, Natuurh. Maandbl. jg. 32, Nos. 7—8 en Verslag W. verg. N.E.V. '43). Nieuw voor Ned. fauna.

Gracilaria kollariella Z. Algemeen te Hilversum en Holl. Rading. De gele rups met bruinen kop en schild in Oct. in blaadjes van brem. De mijn begint met een fijne gang, die echter spoedig in een het geheele blad in beslag nemende vlek overgaat. De rups vreet alleen de bovenste laag bladgroen weg, zoodat de mijn niet doorzichtig is. Verpoppen in een bruin spinsel buiten de mijn. Kweek zeer gemakkelijk.

Gracilaria imperialella Mn. In Aug. en Sept. '44 waren de groote, blazige vlekmynen veel te vinden aan de onderzijde van bladeren van Symphytum officinale L. te Kortenhoef en te Loosdrecht. Alleen aan beschut staande planten. In 1945, na de inundatie, niet meer gevonden. Kweek zeer moeilijk. Mij tot nu toe niet gelukt.

Ornix carpinella Frey. Op 6-5-'42 het eerste Ned. ex. gekweekt. De rups in Oct. tamelijk algemeen bij Hilversum aan Carpinus betulus L. In 1944 nog een tiental exx. gekweekt. In Engeland onbekend (zie Natuurh. Maandbl. jg. 32, Nos. 7—8 en Verslag W. verg. N.E.V. '43). Nieuw voor Ned. fauna.

Bedellia somnulentella Z. Te Kortenhoef en te Holl. Rading niet zeldzaam. Mijn van Aug. tot in Oct. aan *Calystegia sepium* R.Br. (= *Convolvulus sepium* L.). Jeugdmijn zeer fijn, als een *Nepticula*-mijn, en moeilijk te vinden. De rups verlaat deze jeugdmijn al spoedig en maakt elders in het blad een groote, ronde, glasheldere vlek, waaruit de excrementen verwijderd worden, welke vaak in eenige spinseldraden aan de onderzijde van het blad blijven hangen. De overwinterende imago's eind Oct. en Nov. Verpoping in zeer ijl spinsel buiten de mijn.

Lithocolletis padella Glitz. Vroeger synoniem van *sorbi* Frey. Petersen heeft door genitagliënonderzoek aangetoond, dat, hoewel de mannelijke genitagliën van deze twee soorten gelijk zijn, er tusschen de vrouwelijke een duidelijk verschil is. In '43 en '44 op twee plaatsen bij Hilversum in 2 gen. aan *Prunus padus* L. Nieuw voor Ned. fauna.

Lithocolletis cydoniella F. Mijnen bij massa's in Oct. '42 aan *Cydonia oblonga* Mill. (= *vulgaris* Pers.), de kweeper, in de kweekkerij van Van Rossum te Naarden. Zou volgens verschillende auteurs ook op *Pirus communis* L. leven, maar het genitagliënonderzoek heeft aangetoond, dat alle van *Pirus* comm. gekweekte exx. in de Ned. verzamelingen niet *cydoniella* maar *oxyacanthae* Frey waren. Het schijnt wel, dat, tenminste hier in 't land, *cydoniella* uitsluitend op *Cydonia* leeft.

Lithocolletis scopariella Z. Op 7-6-'39 één ex. van dit zeldzame dier, waarvan de rups in de takken van brem mineert, op de Hoorneboeg hei te Hilversum. Sedertdien niet meer gevonden (zie Verslag W. verg. N.E.V. '40).

Lithocolletis platanoidella De Joannis. Zeer algemeen te Hilversum. Mijnen in Oct. in bladeren van *Acer platanoides* L.

Cemiosstoma lotella Stt. Eind Aug. 1944 zond de heer Vári mij eenige mijnen van dit nieuwe dier, gevonden te Halfweg. Op 27-8-'44 vond ik ze ook te Loosdrecht, waar ze algemeen zijn. De rups maakt een vlek-mijn in de blaadjes van *Lotus uliginosus* Schkhr. en verpopt in een sneeuwvitten cocon. Komt voor in Engeland en Duitschland. Gelin en Lucas geven haar ook op voor West-Frankrijk. In April 1945 kwamen de imago's bij massa's uit.

Bucculatrix maritima Stt. Veel mijnen begin Aug. te Purmerend en te Valkenveen aan *Aster tripolium* L. Imago's in de tweede helft van Aug. De fijne, zeer lange mijn, die soms al in den stengel begint, is niet zooals Hering in zijn „Blattminen" aangeeft, van *Conchylis affinitana* Dgl. maar de jeugdmijn van *maritima*. Later verlaten de rupsen deze mijn om elders in het blad de karakteristieke, korte *Bucculatrix*-mijn te maken, waarna ze vrij aan de bladeren leven.

Nepticula basiguttella Hein. Op 10-4 en 18-4-'44 twee exx. gekweekt. Rups in Oct. op eik bij Annahoeve te Hilversum.

Nepticula tiliae Frey. In 1941 voor 't eerst gekweekt. Mijnen in Juli en Oct. in bladeren van *Tilia* te Hilversum en Holl. Rading. Bij Drakenburg veelvuldig voorkomend. Komt in geheel Europa voor, ook in Engeland (zie Verslag W. verg. N.E.V. '41). Nieuw voor Ned. fauna.

Nepticula gei Wck. Mijnen in 1942 in 't Korversbosch en te Valkenveen in bladeren van *Geum urbanum* L. In 1944 voor 't eerst gekweekt. Komt voor in geheel Europa, ook Engeland, hoewel volgens Meyrick de soort identiek is met *aurella* F. Petersen geeft echter een duidelijk onderscheid in genitagliën aan (zie Verslag W.-verg. N.E.V. '43 en Natuurh. Maandbl. jg. 32, Nos. 7—8.). Nieuw voor Ned. fauna.

Nepticula comari Wck. In Oct. 1944 voor 't eerst de mijnen op verschillende plaatsen te Kortenhoef in bladeren van *Comarum palustre* L. en in April 1945 kwamen 4 imago's uit. De stukken land, waar ik de rupsen vond, hebben in April en Mei geheel onder water gestaan, doch niettegenstaande dit, was de rups in Oct. 1945 toch weer present, en

nog wel in tamelijk grooten getale. *Comari* komt in geheel Europa voor, behalve in Engeland. Nieuw voor Ned. fauna.

Nepticula ulmariae Wck. In Oct. '44 een tiental mijnen in bladeren van *Filipendula ulmaria* Maxim. (= *Ulmaria palustris* Moench.) langs het Kortenhoeftkanaal, die in April 1945 tien imago's gaven. Uitsluitend aan planten, die onder struikgewas groeien. Ook veel verlaten mijnen van de eerste gen. Na de inundatie begin '45, niet meer op deze plaats gevonden. Komt wel in geheel Europa voor. Volgens M e y r i c k is zij identiek met *poterii* Stt., *filipendulae* Wck. en *serella* Stt. Nieuw voor de Ned. fauna.

Nepticula ulmifoliae Her. Mijnen te Hilversum en te Purmerend aan *Ulmus scabra* Mill.

Nepticula occultella Hein. Zeer lokaal langs de wetering van Holl. Rading naar het Tienhovensch Kanaal en ook op een plek langs het kanaal, in blaadjes van *Potentilla erecta* Rauschel (= *tormentilla* Neck.). In April 1945 kwamen de eerste 4 exx. uit, hoewel de mijnen al eenige jaren bekend waren (zie Verslag W. verg. N.E.V. '43 en Natuurh. Maandbl. jg. '32, Nos. 7—8). Schijnt tot nu toe slechts in Duitschland gevonden te zijn. Nieuw voor Ned. fauna.

Nepticula atricollis Stt. Mijnen eenige malen te Loosdrecht gevonden. Kweek echter mislukt.

Nepticula rubivora Wck. Zeer algemeen te Hilversum, Blaricum, Valkenveen, Holl. Rading en Vogelenzang. In 1940 voor 't eerst gekweekt. De imago's komen het laatst uit van alle *Nepticula*-soorten, in den regel niet voor de tweede helft van Juni. Nederland was een van de weinige landen in Europa, waar dit dier nog niet gevonden was en het is onbegrijpelijk, dat een soort, die zoo algemeen voorkomt, niet eerder door onze voorgangers of door ons werd opgemerkt (zie Verslag W. verg. N.E.V. '41.). De rups mineert in bladeren van *Rubus fruticosus* L. Nieuw voor Ned. fauna.

Nepticula lapponica Wck. De opvallende mijn reeds in de tweede helft van Mei aan *Betula*. In 1943 voor 't eerst gekweekt, hoewel de mijn al eenige jaren bekend was. Alleen op een paar plaatsen te Hilversum en te Holl. Rading in klein aantal gevonden (zie Verslag W. verg. N.E.V. '42.). De soort kweekt zeer moeilijk, want, als de rupsen in Juni de mijn hebben verlaten, blijven ze liggen tot het volgende voorjaar. De imago's verschijnen in April. Vroeger alleen bekend in Scandinavië en op de Britsche eilanden, maar voor ongeveer 20 jaar ook in Duitschland en Oostenrijk gevonden. Nieuw voor Ned. fauna.

Nepticula confusella Wood. De heer V á r i maakte mij er op opmerkzaam, dat tusschen de mijnen in berkenbladeren van *N. lapponica*, die ik in Juni 1941 te Holl. Rading verzamelde en die zich in mijn herbarium bevinden, zich eenige mijnen van *confusella* bevonden, een soort, die hiervoor slechts in Engeland en sedert weinige jaren ook in Duitschland gevonden is. De uitwerpselen liggen in 't begin van de mijn in een zeer dunne lijn, terwijl dit bij *lapponica* geheel met uitwerpselen gevuld is. Hierna niet meer gevonden. Nieuw voor Ned. fauna.

Nepticula sericopeza Z. Te Hilversum niet zeldzaam. Cocons aan stammen van *Acer platanoides* L. Imago's in April-Mei.

Nepticula albifasciella Hein. Hoewel reeds eenmaal van de lijst van Ned. *Microlepidoptera* afgevoerd, blijkt het, dat de soort wel degelijk inlandsch is. De mijnen verschijnen iets vroeger dan die van *subbimaculella* Hw., hebben geen opening aan de achterzijde om de excrementen te verwijderen, zooals deze, en liggen vaak midden in het blad, terwijl die van *subb.* altijd in de nervenhoeken liggen. Ook de imago's verschillen duidelijk. Beide soorten zijn in 't Gooi zeer algemeen.

Nepticula argyropeza Z. In Oct. en Nov. 1941 de mijnen in grooten ge-

tale in bladeren van *Populus tremula* L. op Drakenburg bij Hilversum. Imago's in Mei '42 (zie Verslag W. verg. N.E.V. '42). Later ook bij Bantam gevonden. Komt in geheel Europa voor, ook in Engeland. Nieuw voor Ned. fauna.

Zimmermannia spec. Hering. Tamelijk veel mijnen in de schors van jonge eikentakken te Holl. Rading. Hering heeft in „Zeitschrift f. Pflanzenkrankh. 44, 1934, 61, Nr. 21” voor 't eerst melding van dezen mineerder gemaakt. Het genus werd pas in 1940 in „Mitt. zool. Mus. Berlin, 24, pag. 266” door hem beschreven en tegelijk beschrijft *Zimmermannia* daarin een tweede soort, die op gelijke wijze in de schors van beukentakken mineert; deze heet *liebwerdella* en hiervan is de imago ook gekweekt, maar van de op eik levende soort schijnt dit nog niet te zijn gelukt. De mijnen te Holl. Rading waren alle reeds lang verlaten en zelfs na lang en nauwkeurig zoeken is het niet gelukt de rups te vinden. Is op verschillende plaatsen in Duitschland en Oostenrijk gevonden en komt zonder twijfel wel in geheel Europa voor (zie ook Zeitschr. d. Wiener ent. Gesll., 1944, No. 4, pag. 111). Nieuw voor Ned. fauna.

Lypusa maurella F. (zie E.B. No. 231). Nog 2 exx. op 6-6-'40 te Oud Leusden en 31-5-1942 te Lage Vuursche.

Tinea ignicomella H.S. Slechts één ex. op 16-6-1942 in de Soesterduinen. De heer V á r i determineerde het ex. door genitáliënonderzoek. Gevonden in Duitschland, Oostenrijk, Zwitserland, Italië en Finland. Nieuw voor Ned. fauna.

Eriocrania sangii Wood. (Meyrick schrijft: *sangi*!). Half Mei 1944 veel mijnen aan *Betula* te Holl. Rading en te Hilversum. De rups is, in tegenstelling met de andere soorten van dit geslacht, die geel-wit zijn, grijs met zwarte monddeelen en kop, die echter in het midden bruin is; op het eerste segment 2 rijen zwarte stippen. Vooral dit laatste en de grijze kleur, is zeer kenmerkend voor de soort. Het kweken, dat me tot nu toe nog niet gelukte, is zeer moeilijk, want de rupsen blijven den geheelen zomer en winter in een voorloopigen cocon liggen en verpoppen pas in 't voorjaar. Tot nu toe alleen in Engeland en Rusland (bij Leningrad) waargenomen. Nieuw voor Ned. fauna.

Hilversum, Diependaalschelaan 286, Februari 1946.

Coleoptera met gereduceerde dekschilden

door

J. B. CORPORAAL

Ter illustratie van de voordracht van Dr. D. Mac Gillavry op de 99e Zomervergadering der N.E.V. op 24 Juni 1944 demonstreerde ik eenige exemplaren van Coleoptera met gereduceerde dekschilden uit het Zoölogisch Museum te Amsterdam, waarvan de lijst hieronder moge volgen:

PLATYPSYLLIDAE

Platypsyllus castoris Rits.

LAMPYRIDAE

Phausis (Lamprorhiza) splendidula L. ♂ ♀

Lampyris noctiluca L. ♂ ♀

„ *Lareynii* Duv. ♂ ♀

Phosphaenus hemipterus Fourcr.